

Miten Suomessa sovitetetaan yhteen metsien käyttö ja monimuotoisuustavoitteet?

Päättäjien metsäakatemia 4.9.2024

Riitta Raatikainen

Luonnonhoidon johtava asiantuntija

Suomen metsäkeskus

Ennen kaikki oli pahemmin

- Kun katsoo menneisyyteen, voi ymmärtää paremmin nykytilannetta ja jo nyt luonnon monimuotoisuuden hyväksi tehtyjä muutoksia.
- Vielä 1990 -luvulle saakka vallitsi tehometsätalouden aikakausi, eikä luonnon monimuotoisuudesta puhuttu tai tunnistettu luontoarvoja.
 - Tavoiteltiin lehtipuiden poistoa yhden puulajin havupuutaimikoiden aikaansaamiseksi.
 - Käytettiin voimakkaita torjunta-aineita lehtipuuston kuten haapojen hävittämiseksi.
 - Metsäojien vedet ohjattiin suoraan vesistöihin.

Valokuvat:
Timo Ari 1989
Pohjola Tapani 1989
Lusto - Suomen
Metsämuseo

- Luontoasioihin herättiin pikkuhiljaa 1990-luvulta lähtien.
 - Hyvän metsänhoidon suositukset
 - Metsälaki 1996
 - Erityisen tärkeät elinympäristöt ja kartoitus 1997-
 - Kemera 1997, uutena ympäristötuki ja luonnonhoitohanketuki
 - Metsäsertifiointijärjestelmät 2000
 - METSO-ohjelma 2008 käynnisti vapaaehtoisen suojelun
 - Helmi-ohjelma 2021 käynnisti elinympäristöjen tilan parantamisen
 - Talousmetsien luonnonhoidon tehostamistoimet mm. Monimetsähanke 2016-)

Tutkimustiedon lisääminen vauhditti metsäluonnon monimuotoisuuden huomioivan metsänhoidon kehitystä.

Kansallinen metsästrategia 2035

[Luonnonhoito ja monimuotoisuus | Metsänhoidon suositukset \(metsanhoidonsuosituks.fi\)](https://metsanhoidonsuosituks.fi)

Päivitetty metsänhoidon FSC-standardi on julkaistu

2023

Päivitetyt PEFC-vaatimukset on otettu käyttöön

UPM METSÄ

Luonnon monimuotoisuus

Vahvistamme luonnon monimuotoisuutta

Uusi Metsä Group Plus -palvelu lisää metsien monimuotoisuutta **Metsä**

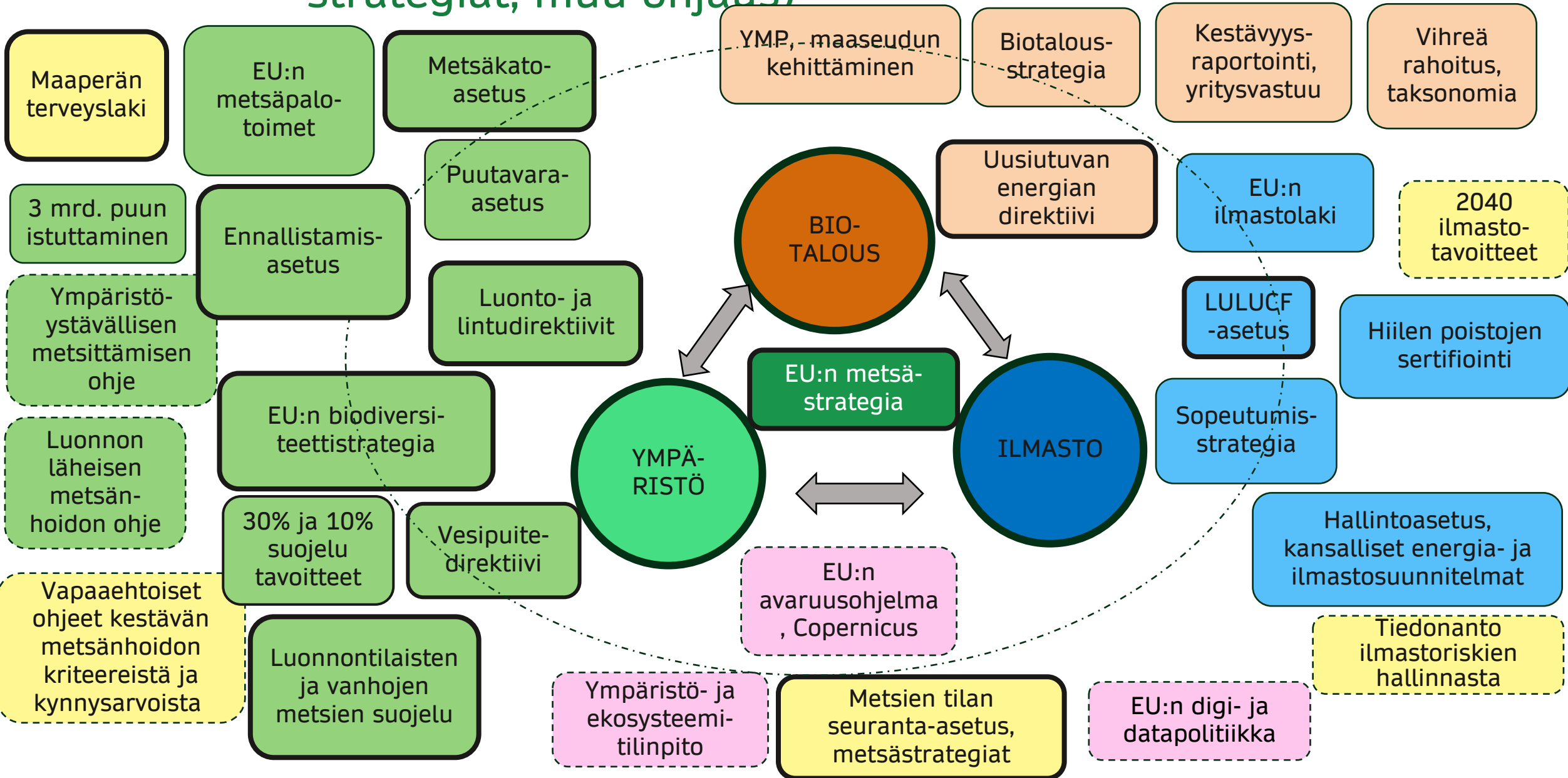
Stora Enso Metsän Monimuotoisuusohjelma

2022-2030

storaenso

EU:n metsien käyttöä koskevat aloitteet (sädökset, strategiat, muu ohjaus)

Metsäkeskus

Monimuotoisuuden turvaamisen keinot

Monimuotoisuuden turvaamisen kaikkia keinoja tarvitaan ja niitä tulee kohdentaa vaikuttavasti!

**Vapaaehtoinen
suojele**

**Luonnonhoito -
elinympäristöjen ja vesien
tilan parantamiseksi**

**Talousmetsien
luonnonhoito**

Metsäkeskus

Arvokkaimmat luontokohteet suojellaan

- **METSO-ohjelma 2008-2025**
 - Etenkin yksityisille metsänomistajille suunnattu **vapaaehtoinen** ohjelma, jonka kautta voi suojella ja hoitaa metsiensä luontoarvoja. Suojelusta maksetaan korvaus
- Suojelukeinot:
 - Pysyvä suojelu, 20 vuoden suojelu (Ely-keskukset)
Tavoite 96 000 ha/ toteuma, 93 312 ha, 425 milj. €
 - Määräaikainen 10 vuoden ympäristötukisopimus ja luonnonhoito (Metsäkeskus)
Tavoite 82 000 ha/toteuma 65 055 ha, 117 milj. €
 - Metsähallituksen suojelu valtion metsissä 13 000 ha
- METSO-ohjelman jatkokausi 2026 - 2030 valmistelussa

**Eu:n biodiversiteettistrategia 30 % josta
10 % tiukka suojelu**

Luonnontilaisten ja vanhojen metsien suojelu

**→ Vaativat isoja resurssilisäyksiä
metsien suojelun toteutukseen**

- **Helmi-elinympäristöohjelma 2021-2030**
 - Vahvistaa Suomen luonnon monimuotoisuutta parantamalla niiden tilaa ja turvaa luonnon tarjoamia elintärkeitä ekosysteemipalveluja.
 - Lintuvesien kunnostus 200 kpl ja kosteikot 500 kpl
 - Soiden ennallistaminen 60 000 ha
 - Perinnebiotooppien hoito 52 000 ha
 - Pienvesien ja rantaluonnon kunnostus
 - Metsäiset elinympäristöt
 - Samalla hillitään ilmastonmuutosta ja edistetään siihen sopeutumista.
 - Helmi-ohjelman toimenpiteenä toteutetaan myös soiden suojelun täydennysehdotuksen kohteiden toteutusta 60 000 ha

Eu:n ennallistamisasetus

→ Vaatii isoja resurssilisäyksiä luonnonhoidon toteutukseen

Metsäkeskus

Talousmetsien monimuotoisuuden rakennepiirteitä säästetään ja lisätään

- Suurin osa Suomen metsistä on metsätalouskäytössä, joten metsienhoidon yhteydessä tehtävät monimuotoisuusteot ovat tärkeitä
 - Mm. uhanalaiset lajit voivat elää myös hoidetussa talousmetsässä, kun monimuotoisuuden rakennepiirteitä kuten lahoppuustoa säilytetään
- Talousmetsien luonnonhoito on monimuotoisuudelle arvokkaiden rakennepiirteiden säästämistä ja lisäämistä kuten tekopökölöiden tekeminen tai kulottaminen.
- Luonnonhoidon keinoja voidaan käyttää metsän eri kehitysvaiheissa
 - Mm. sekapuustoisuuteen pyrkiminen jo metsän uudistusvaiheessa tai suojatiheikköjen jättäminen taimikonhoidossa tai vesiensuojelun huomioiminen kaikissa toimissa

→ Metsäsertifiointijärjestelmät, metsänhoitosuositukset, kansallinen metsästrategia ja monimuotoisuustiekartat ja Eu:n luonnonläheisen metsänhoidon ohje ohjaavat metsien monimuotoisuuden parempaan huomioimiseen arkimetsänhoidossa.

Metsäkeskus

Talousmetsien luonnonhoidon keinot

ARJEN PIENILLÄ TEOILLA MONIMUOTOISEMPAA METSÄLUONTOA MEILLE KAIKILLE

#Monimetsä

Metsäkeskus

Metsäammattilaisten rooli on keskeinen

- Metsäalan **palveluntarjoajien rooli** yhä tärkeämpi ja keskeisempi monimuotoisuuden turvaamisessa.
- Tarvitaan **riittävästi resursseja, uusia toimenkuvia, erikoistumista sekä uutta yrittäjyyttä** luonnonhoitoon.
- Monimuotoisuuden edistämisen **työtehtävät nostettava yhtä tärkeiksi** kuin muut tehtävät.
- Käytännön työn ohjeistuksen **perustuttava tutkimukseen, jotta monimuotoisuushyöty ja vaikuttavuus paranevat.**
- **Osaamista ja tiedon kulkua tulee vahvistaa** yrityksissä ja koko metsäalan opetuksessa mukaan lukien metsurit ja koneyrittäjät.
- Metsänomistajan kanssa **on otettava puheeksi** se, miten ja miksi luonnon monimuotoisuutta turvataan.

**Suojele
Säästä
Hoida**

Päättäjiä on paljon ja monenlaisia

Keskiverto suomalainen metsänomistaja

557 085

metsänomistajaa

Suomessa asuu 557 085 metsänomistajaa. (Lukuun on laskettu mukaan kaikki yli 0,5 hehtaaria metsää omistavat suomalaiset)

Metsänomistajista on miehiä 58 % ja naisia 42 %.

60 vuotta

Metsänomistajista miesten keski-ikä on 60 vuotta ja naisten 61 vuotta

32 hehtaaria

Metsänomistajat omistavat yksin tai yhdessä muiden kanssa keskimäärin 32 ha metsätalousmaata

61 vuotta

23% metsänomistajista asuu suurissa kaupungeissa (yli 100 000 asukasta)

45% metsänomistajista asuu eri kunnassa kuin missä heidän metsänsä sijaitsevat

48% metsänomistajista asuu samassa kunnassa metsänsä kanssa

7% omistaa metsää sekä asuinkunnassa että muualla.

17 vuotta

Keskiverto metsänomistaja on omistanut metsänsä 17 vuotta

Metsänomistajien neuvonta ja koulutus ovat avaintekijöitä, jotta metsänomistaja osaa määritellä tavoitteet oman metsänsä luonnonhoidolle.

Metsäkeskus

Tarvitaan yhä tehostamistoimia – ja aikaa

*Omaksukaa
luonnon rytmi:
kärsivällisyys on
sen salaisuus.*

– Ralph Waldo Emerson

Kiitos mielenkiinnosta!